

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ .

«ΑΝΤΙΛΥΤΡΟΝ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΩΝ»

Η ΜΟΝΗ ΒΑΣΙΣ ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΝ

Ἡ καταλλαγή ἀδύνατος ἀνευ ἀντιλύτρου. — Ἐξασφάλισθη ἀλλὰ δὲν ἐξεδιάσθη. — Τὸ νὰ ἀναδειχθῆ Ἰουδαίου ἢ Ἰουδαίου ἢ Ἰουδαίου — Ἡ σημασία τῶν ὄρων ἀντίλυτρον καὶ ἀπολύτρωσις. — Ὅποιον ἀντίλυτρον ἐπληρώθη ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου — Ἡ οὕτω ἐξασφαλισθεῖσα δικαιοσύνη ἐκ πίστεως. — «Τιμῆς ἠγοράσθητε». — Ὑπὸ τίνος; — Ἐκ τίνος; — Πρὸς τίνα σκοπὸν; — Πῶς ἢ ἀγάπη συνέπραξε πρὸς τὴν δικαιοσύνην. — Τὸ «ὑπὲρ πάντων ἀντίλυτρον» δὲν ἐλήφθη πάλιν ὀπίσω. — Τὰ πατρικὰ δικαιώματα τοῦ πρώτου Ἀδάμ ἐξαγορασθέντα ὑπὸ τοῦ δευτέρου Ἀδάμ. — Τὸ ἀντίλυτρον δὲν ἀποτελεῖ σύγχωρησιν. — Ὁ θάνατος τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἀποτελεῖ ἀντίλυτρον — Ἐσφαλμένα ἐπιχειρήματα τῶν θεωριῶν τῶν Universalists. — Ἡ δικαιοσύνη δὲν ἐδεσμεύθη, δὲν ὑπεχρεώθη διὰ τοῦ ἀντιλύτρου — Τὸ μόνον ὄνομα — Ἡ μέθοδος τοῦ Μεσίτου προδιατυπωθεῖσα ἐν τῷ Μωϋσῇ — Ἀντίλυτρον, Ἀποκατάστασις. — Ἦν διάφορον τι σχέδιον δυνατὸν.

«Εἰς Θεός, εἰς καὶ Μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῦς ἰδίους». — Α΄. Τιμόθ. β΄. 5, 6.

Η ΜΕΤΑΞΥ ΘΕΟΥ καὶ ἀνθρώπου καταλλαγή ἐξηκριάτο τελείως ἐκ τῆς προσαγωγῆς εὐπροσδέκτου θυσίας ὑπὲρ τῶν ἁμαριῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐὰν μὴ ἦτο δυνατὸν ν' ἀρθῆ ἡ θεία καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, αὕτη ἤθελεν ἴσασθαι ὡς αἰώνιον κώλυμα, παρεμποδίζον τὴν ἐπάνοδον ἢ ἀποκατάστασιν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν θείαν εὐνοιαν καὶ χάριν, εἰς τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωνίαν καὶ αἰ-

ωνίαν ζωῆν. Ὑπὸ τὸν θεῖον νόμον, ὁ μόνος λόγος τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἤθελεν εἶσθαι, **Εἶσαι ἁμαρτωλός** διὰ τῆς ἐν τῇ Ἐδὲμ ἐκουσίας σοῦ αὐτοῦ παραβάσεως ἐπέφερες ἐπὶ σεαυτὸν τὰς ἰδίας σου πικρίας καὶ θλίψεις Ἀπήγγειλα κατὰ σοῦ τὴν εἰς θάνατον καταδίκην σου δικαίως, καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἄρω ἢ ἀκυρώσω τὴν ἀπόφασιν ἐκείνην, χωρὶς νὰ παραβιάσω τὴν ἰδίαν ἐμοῦ δικαιοσύνην, τὴν βάσιν ἀκριβῶς τοῦ ἰδίου μου θρόνου, τῆς ἰδίας μου Βασιλείας (Ψαλμ. πθ. 14) Τούτου ἔνεκα ἡ τοιαύτη κατὰ σοῦ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἀνάγκη νὰ παραμένῃ αἰωνίως. Δὲν δύνασαι ἢ νὰ ὑφίστασαι ταύτην, ἐκτὸς ἐὰν εὐπροσδεκτός τις ἀντικαταστήτῃς λάβῃ τὴν θέσιν σου ὑπὸ ταύτην.

Εἶδομεν ἤδη καθαρῶς ὅτι ἡ κατὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ποινὴ ἢ καταδίκη δὲν ἦν αἰώνιοι βάσανοι, ἀλλ' ὡς σαφῶς καὶ εὐκρινῶς ἐδηλώθη εἰς τὸν Ἀδάμ παρὰ τοῦ Δημιουργοῦ, θάνατος. Τὸ νὰ ὑποθέσωμεν δὲ ὅτι αὕτη ἦτο πᾶσα οἰαδήποτε ἄλλη ποινὴ ἢ θάνατος, ἤθελεν εἶσθαι ταυτόν πρὸς τὸ ὑποθέσαι ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐπολιτεύθη εἰλικρινῶς πρὸς τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὐαν ἐν τῇ Ἐδὲμ — ὅτι ἐπληροφόρησεν αὐτοὺς κακῶς, καὶ ἐξηπάτησεν αὐτοὺς. Εἶδομεν ὅτι ἡ εἰς θάνατον καταδίκη εἶναι δικαία κατὰ τῆς ἁμαρτίας ἀπόφασις, — ὅτι ἡ ζωὴ οὕσα κατὰ συνθήκην παροχὴ ἢ δωρεά, ὁ Δημιουργὸς ἐδικαιοῦτο τελείως ν' ἀνακαλέσῃ ταύτην: ἀλλὰ δὲν ἀπαιτεῖται καὶ ἔκτακτος διανοητικὴ ἰκανότης ἵνα διακρίνῃ τις ὅτι αἰωνιότης βασάνων διὰ τὸν προπάτορα Ἀδάμ δὲν ἤθελεν εἶσθαι **δικαία** ποινὴ διὰ τὴν ἐκ μέρους αὐτοῦ μετάληψιν ἐκ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ, — καὶ ἂν ἀκόμη ἀποδώσωμεν εἰς τὴν πρᾶξιν ταύτην τῆς παρακοῆς ὅλην τὴν ἐνοχὴν τῆς ἐκουσιότητος καὶ νοημοσύνης, τὴν ὁποίαν δύναται τις νὰ φαντασθῇ πολὺ δὲ περισσότερον δὲν ἤθελεν εἶσθαι δίκαιον τὸ νὰ ἐπιτρέψῃ ὅπως τοιαύτη καταδίκη αἰωνίων βασάνων ἐπιβληθῇ ἐπὶ τῶν ἀναριθμῆτων ἑκατομμυρίων τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀδάμ. Ἀλλ' ἡ εἰς θάνατον καταδίκη, μεθ' ὅλων τῶν συμπαρομαρτούντων αὐτῇ κακῶν, τῶν ἀσθενειῶν, τῶν πόνων καὶ θλίψεων, ἅτινα ἐπῆλθον ἐπὶ τοῦ προπάτορος Ἀδάμ, καὶ τὰ ὅποια κατὰ φυσικὸν λόγον μετεδόθησαν δι' αὐτοῦ εἰς τὸ γένος αὐ-

τοῦ (καθ' ὅσον ἀκάθαρτος πηγὴ δὲν δύναται ν' ἀναβρῦση καθαρὸν ρεῦμα), πᾶς τις δύναται νὰ ἴδῃ ὅτι καὶ δικαία εἶναι καὶ εὐλογας, — καταδίκη πρὸ τῆς ὁποίας πᾶν στόμα δέον νὰ ἐμφραχθῆ πάντες δὲ δὲν δύνανται ἢ ν' ἀνομολογήσωσι τὸ δίκαιον αὐτῆς — τὴν ἀγαθότητα δὲ καὶ τὴν αὐστηρότητα τοῦ Θεοῦ.

Γνωρίζοντες ὠρισμένως τὴν κατὰ τῆς ἁμαρτίας ἐξενεχθεῖσαν καταδίκην, δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν εὐχερῶς τὴν Δικαιοσύνην ἀνάγκη ν' ἀπαιτήσῃ ὡς πληρωμὴν τῆς ποινῆς, πρὶν ἢ ἡ «ἀρὰ» ἀρθῆ, καὶ ὁ ἔνοχος ἀπολυθῆ ἐκ τοῦ μεγάλου δεσμοτηρίου τοῦ θανάτου (Ἡσα. ξά. 1). Ὡς δὲ ἡ καταδίκη δὲν ἐπῆλθε διότι ὀλόκληρον γένος ἡμάρτησεν, ἀλλὰ διότι εἰς μόνος ἄνθρωπος ἡμάρτησε, καὶ οὕτω ἡ εἰς θάνατον καταδίκη ἐπέπεσεν ἐπὶ τοῦ Ἀδάμ καὶ μόνον, καὶ δι' αὐτοῦ ἐμμέσως καὶ μόνον ἐπῆλθε καὶ ἐπὶ τοῦ γένους αὐτοῦ, κληρονομικῶς. Ἐν πλήρει ὄθεν πρὸς τὸ γεγονότα ταῦτα συμφωνία ἡ Δικαιοσύνη δύναται ν' ἀπαιτήσῃ ἕν μόνον ἀντίτιμον — ἡ Δικαιοσύνη δέον, ὡς ἐκ τούτου, ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ζωὴν ἄλλου τινὸς ἀντὶ τῆς ζωῆς τοῦ Ἀδάμ, πρὶν ἀπαλλάξῃ τῆς ποινῆς τὸν Ἀδάμ καὶ τὸ γένος αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ ἡ ποινὴ αὕτη ἤθελε πληρωθῆ, ὀλόκληρος ἡ ποινὴ ἤθελε πληρωθῆ, — μία θυσία ὑπὲρ πάντων, ὅπως μία ἁμαρτία ἐπέφερε τὰ πάντα. Εἶδομεν δ' ἤδη ὅτι ὁ τέλειος Ἀδάμ, ὁ παραβάτης, ὅστις κατεδικάσθη, δὲν ἦτο ἄγγελος, οὔτε ἀρχάγγελος, οὐδὲ Θεός, ἀλλ' ἄνθρωπος — ὀλίγον τι κατώτερος τὴν φύσιν παρὰ τοὺς ἀγγέλους. Ἡ αὐστηροτάτη καὶ ἀκριβεστάτη λοιπὸν δικαιοσύνη, δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαιτήσῃ ὡς ἀντικαταστάτην περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον, εἰμὴ ἕνα ἐκ τοῦ εἶδους καὶ γένους τοῦ Ἀδάμ, καὶ ὑπὸ τὰς ὁμοίας πρὸς αὐτὸν συνθήκας διατελοῦντα, τοῦτέστιν τέλειον, καὶ ἐλεύθερον ἀπὸ τῆς θείας κατακρίσεως. Εἶδομεν δὲ ὅτι οὐδεὶς τοιοῦτος ἠδύνατο νὰ εὐρεθῆ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, πάντες τῶν ὁποίων κατήγοντο ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀδάμ, καὶ συνεπῶς ἦσαν μέτοχοι, μέσῳ τῆς κληρονομικότητος, τῆς ποινῆς καὶ καθαιρέσεως αὐτοῦ. Τούτου ἕνεκα ἐγένετο ἀνάγκη ὅπως εἰς ἐκ τῶν οὐρανίων αὐλῶν, καὶ πνευματικῆς φύσεως μέτοχος, ἀναλάβῃ ἐφ' ἑαυτὸν τὴν ἀνθρωπίνην

φύσιν, καὶ ἀκολουθῶς παράσχη ἑαυτὸν ὡς ἀντικαταστάτην, ἀντίλυτρον ὑπὲρ τοῦ Ἀδάμ καὶ πάντων ὅσων ἀπώλεσαν τὴν ζωὴν ἕνεκεν αὐτοῦ.

Μεταξὺ τῶν ἀγγέλων, οἵτινες ἐτήρησαν τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀρχὴν καὶ τὴν εἰς τὸν Θεὸν πιστότητα, θὰ ὑπῆρχον ἀναμφιβόλως πολλοὶ, οἵτινες εὐχαρίστως θὰ εἶχον ν' ἀναλάβωσι τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θελήματος τοῦ Πατρός, καὶ γείνωσι τὸ διὰ τὸν ἄνθρωπον ἀντίλυτρον ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον ἔργον συνεπήγετο τὴν μεγίστην δοκιμασίαν, τὴν αὐστηροτάτην δοκιμὴν εἰς ἣν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πιστότης καὶ ἀφοσίωσις ἤθελεν ἐκτεθῆ, καὶ ὡς ἐκ τούτου, ἐκεῖνος ὅστις ἤθελεν ἐκδηλώσει οὕτω τὴν ἀφοσίωσιν, ὑποταγὴν καὶ πίστιν αὐτοῦ, ἤθελε κριθῆ ἄξιός να λάβῃ τὴν ὑψίστην θέσιν μεταξὺ πάντων τῶν ἀγγελικῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ, ὑπεράνω πάντων ἀγγέλων ἀρχῶν καὶ δυνάμεων, καὶ πάντος ὀνόματος ὀνομαζομένου. Πρὸς τούτοις, ἡ τοιαύτη εὐκαιρία ἀπειτέλει μέρος τῆς θείας βουλής καὶ σχεδίου, ὅπως αὕτη χρησιμοποίηθῃ τὸ παράδειγμα τοῦ γεγονότος, καθ' ὃ πᾶς ὅστις ζητεῖ να ἐξασκήσῃ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἰδιοτελεῖς καὶ ἐγωϊστικὰς φιλοδοξίας (ὡς ἔπραξεν ὁ Σατανᾶς) θέλει ταπεινωθῆ, καθαιρεθῆ ἐνῶ, τὸναντίον, ὅστις ταπεινώσῃ ἑαυτὸν τελείως, ἐν ὑπακοῇ πρὸς τὸ θέλημα καὶ σχέδιον τοῦ Οὐρανίου Πατρός, θέλει ὑψωθῆ. Ὁ Θεὸς διέταξεν οὕτω τὸ σχέδιον αὐτοῦ ὥστε ἡ φάσις αὕτη τῆς βουλῆς αὐτοῦ να καταστῆ ἀναγκαία πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως ἐν τῇ ἐκδηλώσει ταύτῃ τῆς πρὸς τὸν κόσμον συμπαθείας αὐτοῦ καὶ ἀγάπης, εὐκαιρία παρασχεθῆ ἐπίσης πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς ἀγάπης, ταπεινοφροσύνης καὶ ὑπακοῆς τοῦ Μονογενοῦς τοῦ Πατρός, — τοῦ ἀγαπητοῦ Αὐτοῦ Υἱοῦ, τὸν ὁποῖον ηὐδόκησε να τιμήσῃ.

Ὡς παρατηρήσαμεν ἤδη, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς (τὸν ὁποῖον, ἐν τῇ προανθρωπίνῃ αὐτοῦ καταστάσει, ἀναγνωρίζομεν ὡς ἀρχάγγελον, τὸν ὑπέρτατον ἄγγελον ἢ ἀγγελιαφόρον, τὸν Λόγον, τὸν Μονογενῆ τοῦ Πατρός, πλήρη χάριτος καὶ ἀληθείας), ἦν μέχρι τοῦδε τὸ ὄργανον, ὁ ἐργάτης τοῦ Ἰεχωβᾶ εἰς ὄλον τὸ ἔργον τῆς δημιουργίας, καὶ, ὡς πρωτότοκος, ἦν μετὰ τοῦ Πατρός πρὸ τῆς δημιουργίας τῶν πάντων, ἐγνώριζεν

Αὐτὸν οἰκείως, ἔβλεπε τὴν δόξαν Αὐτοῦ, καὶ ἦν τὸ μέσον τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας αὐτοῦ. Καθ' ὅσον δὲ Οὐτός ἦν ἡδὴ ὁ πρῶτος, ὁ προεξάρχων ἐν τῇ οὐρανίῳ Βασιλείᾳ, δεύτερος μετὰ τὸν Πατέρα, ὁ Ἀπόστολος γνωρίζει ἡμῖν ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο τῆς ἀπολυτρώσεως, τὸ προνόμιον τῆς ἐκτελέσεως τοῦ θείου θελήματος, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἄνθρωπον, ἐχορηγήθη εἰς Αὐτὸν ὡς σημεῖον εἰδικῆς ἐμπιστοσύνης, καὶ ὡς εὐνοια διὰ τὰς τιμὰς, αἵτινες, συμφώνως τῷ θείῳ νόμῳ, δέον νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τόσον μεγάλην ἐμπιστοσύνην, ταπεινοφροσύνην καὶ αὐτοθυσίαν. (Ματθ. κγ'. 12, Ἰάκωβ. δ'. 10, Α. Πέτρ. ε'. 6.) Μετὰ πλήρους λοιπὸν πρὸς τὸν Υἱὸν ἐμπιστοσύνης, καὶ ἐπιθυμῶν τὴν παρ' αὐτοῦ ἀπόκτησιν τῆς ὑπερυψώσεως, ἧτις ἤθελε προκύψει ὡς ἀποτέλεσμα τῆς πισιότητος ταύτης, ὁ Πατὴρ παρέσχε τὴν πρώτην εὐκαιρίαν εἰς Αὐτὸν, ὅστις, καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν, ἔχαιρε τὰ πρωτεῖα ἐν τῷ θείῳ σχεδίῳ, ἵνα οὕτω ἐξακολουθήσῃ ὢν πρωτεύων— «ἵνα γένηται αὐτὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ ἠυδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς ἑαυτὸν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. [πεπιτωκότας ἀγγέλους καὶ πεπιτωκότας ἀνθρώπους, ἐπαναφέρων εἰς τὴν πρώτην κατάστασιν καὶ συνδιαλλάσσων πρὸς τὸν Πατέρα τόσους ἐξ ἐκάστης τῶν τάξεων αὐτῶν, ὅσον, ὑπὸ πληρεσιάτην εὐκαιρίαν, ἤθελον ἐπιστραφῆ εἰς τὴν θεῖαν εὐνοίαν]». — Κολοσ. α'. 18—20.

Ἡ ἐκλογὴ πνευματικοῦ τινὸς ὄντος ὅπως γείνη ὁ Λυτρωτῆς τοῦ ἀνθρώπου, δὲν συνεπάγεται ὅτι ἡ θυσία τῆς ὑπάρξεως ἐνὸς πνευματικοῦ ὄντος ἦν ἀναγκαία ὡς ἀπολυτρωτικὴ τιμὴ γῆϊνης τινὸς ὑπάρξεως πᾶν τὸναντίον, ἡ θεία Δικαιοσύνη δὲν ἠδύνατο ν' ἀποδεχθῆ περισσότερον τὴν θυσίαν πνευματικοῦ τινος ὄντος διὰ τὸν ἄνθρωπον, παρ ὅσον ἠδύνατο νὰ ἀποδεχθῆ τὴν θυσίαν ταύρων καὶ τράγων ὡς ἀντίλυτρον. Ὡς δὲ τὸ αἷμα τῶν ταύρων καὶ τράγων δὲν δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ ἁμαρτίας, διότι ταῦτα εἶναι ὑποδεεστέρας φύσεως, τοιοῦτοτρόπως ἐπίσης ὁ θάνατος τῶν ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων οὐδέποτε ἠδύνατο ν' ἀφαιρέσῃ τὴν ἁμαρτίαν

τοῦ Ἀδάμ, οὐδὲ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κατάλληλος ἐξιλεωτικὴ ὑπὲρ αὐτοῦ θυσία, διότι οὗτοι δὲν ἦσαν ἐκ τῆς ἰδίας καὶ αὐτὸς φύσεως. Ὅ,τι εἶχεν ἀπολεσθῆ διὰ τῆς ἁμαρτίας ἦν ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀνθρώπου ζωὴ μόνον ἦτο δυνατὸν νὰ γείνη ἀποδεκτὴ ὡς ἀπολυτρωτικὴ τιμὴ, ὡς ἀντίλυτρον. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ὄθεν, ἐγένετο ἀνάγκη ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν ἀφήσῃ τὴν δόξαν τῆς προανθρωπίνης αὐτοῦ καταστάσεως, ταπεινώσῃ ἑαυτὸν, καὶ γείνη ἄνθρωπος διότι γενόμενος ἄνθρωπος καὶ μόνον θὰ ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ τὸ ἀντίλυτρον.

Ἐνῶ δὲ αἱ Γραφαὶ καταδεικνύουσιν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, ἀφήσας τὴν ὑπεριέραν πνευματικὴν φύσιν καὶ λαβὼν τὴν κατωτέραν ἀνθρωπίνην φύσιν, οὐδαμοῦ ὁμως μαρτυροῦσιν ὅτι τοῦτο ἦν ἡ ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας. Ἀπεναντίας ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν οὕτω πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως γείνη ἡ ὑπὲρ ἁμαρτίας προσφορὰ καὶ πληρώσῃ τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἀντίλυτρον. Ὁ δὲ Ἀπόστολος καταδεικνύει τοῦτο λίαν εὐκρινῶς λέγων, «οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, [ὡς νὰ ὑπαινοῦσεται οὕτω τοὺς ἁμαρτήσαντας ἀγγέλους] ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται». Ἐπειδὴ δὲ τὰ παιδιά τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς προεῖδε καὶ προέθετο ν' ἀπολυτρώσῃ καὶ ἐλευθερώσῃ ἐκ τῆς δουλείας τῆς ἁμαρτίας καὶ φθορᾶς, ἐγένοντο κοινωνοὶ σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, [σαρκὸς καὶ αἵματος, ἀνθρωπίνης φύσεως], ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν ἔχοντα τὸ κράτος τοῦ θανάτου, τοῦτι ἔστιν τὸν διάβολον», καὶ ἀπαλλάξῃ αὐτοὺς» (Ἐβρ. β'. 14, 16). Ἐκθέτει δὲ τὸ ζήτημα λίαν σαφῶς λέγων, «ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν». (Α'. Κορθ. ιε'. 21). Ὁ Ἀπόστολος δὲ Ἰωάννης μαρτυρεῖ τὸ ἴδιον, λέγων, «Ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ» (Ἰωάν. α'. 14). Πρὸς ταῦτα δὲ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, μετὰ τὴν εἰς τὸν κόσμον ἄφιξιν καὶ ἐνηλικίωσιν αὐτοῦ, «Οὐ γὰρ», θέλει, «ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ» (Ἰωάν. γ'. 17). Δὲν ὑποδηλοῖ ὅτι ὁ κόσμος εἶχεν εἰσέτι σωθῆ, ὅτι

εἶχεν εἰσέτι γείνει τι διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου, ἐξαιρέσει καὶ μόνον τῆς ἀποστολῆς ἐκείνου, ὅστις ἔμελλε νὰ ἀπολυτρώσῃ τὸν κόσμον διὰ τῆς θυσίας ἑαυτοῦ. Τὸ πρῶτον λοιπὸν διάβημα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς τοιαύτης αὐτοῦ ἀποστολῆς ἦν, ὡς ὁ Κύριος ἡμῶν δικήρυσεν, ὅτι «ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι [νὰ ἀπηρετήσῃ ἄλλους] καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. (Μάρκ. ι'. 45). Ἐνταῦθα ἔχομεν θεϊκὴν ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι, ἀποθέτων τὴν δόξαν ἣν εἶχεν μετὰ τοῦ Πατρός πρὶν γείνει ὁ κόσμος, καὶ ἀνταλλάσσωσιν τὴν ὑπερτάτην φύσιν διὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν εἶχεν δώσει οὕτω τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἀντίλυτρον, ἀλλὰ παρεσκευάσθη ἁπλῶς διὰ τὸ ἀμέσως ἐνώπιον αὐτοῦ προκείμενον ἔργον. Τοῦτο δ' ἐπὶ πλέον ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ γεγονότος, καθ' ὃ, ἅμα ὡς ἀφίχθη εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν, ὑπὸ τὸν νόμον, ἅμα ὡς ἐγένετο τριάκοντα ἐτῶν ἡλικίας, παρουσίασεν ἑαυτὸν ἀμέσως ὡς ζῶσαν θυσίαν, ὡς τοῦτο παρίσταται ἐν τῷ συμβολικῷ αὐτοῦ βαπτίσματι ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην.

Τότε δὲ, ὡς ὁ Απόστολος ἀποδεικνύει, ἐξεπληρώθη ἡ ἀρχαία προφητεία, «Ἴδοὺ ἤκω (ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ), τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημα σου». Ἦλθεν ὅπως ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἵνα προσφέρῃ τὴν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίαν, συνεπῶς δὲ δὲν εἶχε προσφέρει αὐτὴν πρότερον. Ἐν τῇ πράξει δ' ἐκείνῃ τῆς ἀφιερώσεως ἑαυτοῦ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶσαν θυσίαν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ, ἀκόμη καὶ μέχρι θανάτου. Σημειωτέον δ' ὅτι εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀκριβῶς ὁ Απόστολος λέγει ὅτι ἔθειτο κατὰ μέρος τὰς τυπικὰς θυσίας τῆς Διαθήκης τοῦ Νόμου, ὅπως ἰδρῦσῃ τὴν δευτέραν, τὴν ἀντιτυπικὴν, τὴν πραγματικὴν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίαν, τὸν θάνατον αὐτοῦ (καὶ τὸν θάνατον τῶν μελῶν αὐτοῦ) διὰ τὴν σφράγισιν τῆς μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων νέας διαθήκης. Τὸ ἐν ἀρχῇ δὲ τοῦ παρόντος κεφαλαίου χωρίον λέγει ἐπίσης τὸ αὐτό, ὅτι ἦτο «ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ὅστις ἔδωκεν ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων», καὶ οὐχὶ ὁ πρὶν γείνει ἄνθρωπος Λόγος.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΝ ΤΩ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙ ΒΗΜΑ

Ὁ Απόστολος (εἰς Ἑβρ. β'. 5—9) ἀνασκοπεῖ τὸ ὄλον σχέδιον τοῦ Θεοῦ, καὶ, σημειῶν τὰς περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου θείας ὑποσχέσεις, ἀναφέρει ἐκ τοῦ Προφήτου Δαβίδ (Ψαλμ. η'. 4—8), ὅτι τὸ θεῖον σχέδιον ἀφορᾷ ὅπως ἀποκαταστήσῃ εἰς τέλος τὸ ἀνθρώπινον γένος τέλειον, ὡς κυρίαρχον τῆς γῆς, δεσπόζοντα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς κτισμάτων, συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους τοῦ θείου Δημιουργοῦ, καὶ ἐπάγεται, «Νῦν δὲ οὐπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα [ὑπὸ τὸν ἄνθρωπον — ὡς ἐνδείκνυται ἐν τῇ προφητείᾳ]». Δὲν βλέπομεν εἰσεῖτι τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ κύριον τῆς γῆς βλέπομεν ὁμῶς ὅτι τὰ πρὸς τὸ τοιοῦτον τέλος σχέδια καὶ βουλαὶ τοῦ Θεοῦ ἤρχισαν ἤδη. Βλέπομεν τὸ πρῶτον βῆμα ἐν τῷ τοιούτῳ προγράμματι, **δηλ.** «Βλέπομεν τὸν Ἰησοῦν, βραχὺ τι παρ' ἀγγέλου ἡλαττωμένον διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, [μὲ τὴν τελειότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως] ὅπως, χάριτι Θεοῦ, ὑπὲρ παντὸς γεύσῃται θανάτου [καὶ καταστήσῃ οὕτω δυνατὴν τὸν ἀνθρωπίνην ἀποκατάστασιν]». Βλέπομεν τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου ἀρχίσαν οὕτω ὑπὸ τοῦ Ἰεχωβά, προμηθεύσαντος κατάλληλον ἀντίλυτρον διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν ἡμῶν, Ἐνα ἴσον πρὸς τὴν δόξαν, τιμὴν καὶ ἀπόλυτον ἀνθρωπίνην τελειότητα τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, τοῦ Ἀδάμ ἕνα, ὅστις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἀφῆκε τὰς δόξας τῆς ὑπερέρας φύσεως, καὶ ἐγένετο κατώτερος τῶν ἀγγέλων, καίτοι πρότερον ἦν κάτοχος πολὺ ὑπερέρας φύσεως ἢ τῆς τῶν ἀγγέλων. Τὸν Ἐνα δὲ τοῦτον βλέπομεν προμηθευθέντα πρὸς τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς σκοπὸν «ὅπως γευθῆ ὁ θάνατος ὑπὲρ παντὸς ἀνθρώπου»: Βλέπομεν ἐπίσης ὅτι ἔλαβε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν «**διὰ τὸ παθῆμα τοῦ θανάτου**» — διὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ποινήν, ἣτις εἶχεν ἐπιβληθῆ ἐπὶ τοῦ γένους ἡμῶν. Βλέποντες δὲ τοῦτο, δυνάμεθα νὰ χαίρωμεν ὅτι αἱ ἀγαθαὶ βουλαὶ τοῦ Οὐρανίου ἡμῶν Πατρὸς διὰ τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ ἀποκατάστασιν ἡμῶν, καὶ τὴν

πρὸς Αὐτὸν πλήρη ἡμῶν συνδιαλλαγὴν, διηυθετήθησαν τελείως, καὶ ἐπὶ ἐπιπέδου ἀπολύτου δικαιοσύνης, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Θεὸς δύναται νὰ ἦναι δίκαιος καὶ νὰ δικαιοῖ συνάμα τοὺς πιστεύοντας εἰς τὸν Ἰησοῦν. Τοιοῦτοιτρόπως ἡ θυσία τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἔδωκεν ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου, δὲν ἦτο πνευματικὴ τις τοιαύτη, ἡ ὁποία δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι κατάλληλος καὶ εὐπρόσδεκτος θυσία, διότι δὲν θὰ ἦτο ἀντίτιμον, ἀντίστοιχος πληρωμὴ, — κατὰ πάντα ἀκριβὲς ἀντίλυτρον διὰ τὸν Ἀδάμ.

Ἡ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΟΡΩΝ «ΛΥΤΡΟΝ, Ἡ ΑΝΤΙ-ΛΥΤΡΟΝ, ΚΑΙ «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ».

Τὰ ἀνωτέρω φέρουσιν ἡμᾶς εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς λέξεως **λύτρον** ἢ ἀντίλυτρον, ἣτις ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ, κέκτηται λίαν περιωρισμένην καὶ ὀριστικὴν σημασίαν. Ἀπαντᾷ δὲ μόνον δὶς. Ἀπαξ εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ὁποῖον εἰργάζεται ἔργον, καὶ ἄπαξ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου περιγραφὴν τοῦ τετελεσμένου ἐκείνου ἔργου, — δηλ. εἰς τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος κεφαλαίου ἡμέτερον ἐδάφιον. Ἡ παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν χρησιμοποιηθεῖσα λέξις εἶναι **λύτρον ἀντί**, ὅπερ σημαίνει, πληρωμὴ πρὸς ἀντιστάθμισιν, ἢ ἀντίστοιχος ἀξία. Οὕτω, ὁ Κύριος ἡμῶν εἶπεν. «Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε... δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ **λύτρον ἀντί πολλῶν**» (Μάρκ. ι'. 45). Ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος μεταχειρίζεται τὰς ἰδίας λέξεις, ἀλλὰ συνθέτει αὐτὰς διαφόρως, προτάσει δηλ. τὴν πρόθεσιν «**ἀντίλυτρον**, ὅπερ ἐπίσης σημαίνει ἀντίστοιχον ἀξίαν ἢ πληρωμὴν», λέγων, «Ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς ἔδωκεν ἑαυτὸν **ἀντίλυτρον** ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίαις». — Α'. Τιμοθ. β'. 6.

Ὡς πρὸς τὴν σημασίαν τῶν ἐδαφίων τούτων οὐδεμία χωρεῖ σοφιστεία ἢ ἀμφισβήτησις. Διὰ τῆς δολώσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ μόνον δύναται τις νὰ τυφλώτῃ ὅσον ἀφορᾷ τὴν δύναμιν καὶ πραγματικὴν σημασίαν τῆς μαρτυρίας αὐτῆς τοῦ Κυρίου, περὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἐπιτελεσθέντος διὰ τοῦ μεγάλου ἡμῶν Μεσίτου. Ὅσον δὲ περισσότερον ἐξετάζεται ἢ περὶ

ἀντιλύτρου σκέψις αὐτή, τόσον περισσοτεραν ἔμφασιν καὶ δύναμιν φαινεται νὰ διαλαμβάνη, καὶ τόσον περισσό ἔρον φῶς ἐπιχέει ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ ἔργου τῆς καταλλαγῆς. Τὸ νόημα, καὶ τὸ μόνον νόημα, τὸ ἐμπεριεχόμενον ἐν αὐτῇ εἶναι ὅτι, ὡς ὁ Ἀδάμ, διὰ τῆς παρακοῆς ἀπώλεσε τὴν ἑαυτοῦ ὕπαρξιν, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς γῆς δικαιώματά του, τοιοῦτρόπως ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ Κύριος ἡμῶν, διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ὡς ἀντιδοίχου ἀξίας, ἐπλήρωσε πλήρες καὶ ἀκριβές ἀντισιτάθμισμα διὰ τὴν ψυχὴν ἢ ὕπαρξιν τοῦ προπάτορος Ἀδάμ, — καὶ συνεπῶς δι' ὄλους τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ, — διὰ πᾶσαν ἀνθρώπινον ψυχὴν — μέτοχον τῆς πτώσεως καὶ τῆς ἀπωλείας αὐτοῦ. — Ρωμ. ε'. 12.

Τὸ αὐτὸ νόημα ἐκφράζεται ἐπίσης ἐν ἀφθονίᾳ εἰς πλεῖστα ἄλλα Γραφικὰ χωρία, τὰ ὁποῖα ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὡς ἀπολυτρωτικοῦ, ἐξαγοραστικοῦ τοιούτου, κλπ. Ἐπεστήσαμεν ἐνταῦθα εἰδικῶς τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου εἰς τὴν λέξιν ἀντίλυτρον, διότι αὐτὴ ἐκπροσωπεῖ τὴν ἰδέαν ἢ τὸ νόημα ὑπὸ τὴν μᾶλλον ἀγνοιέραν καὶ ἀλάνθαστον αὐτῆς μορφήν. Ὅσον δὲ διὰ τὰς λέξεις «λυτρόω», «λελυτρωμένοι», «λυτρωτῆς» καὶ «(ἀπὸ)λύτρωσις», καίτοι αὗται ἐνέχουσι τὴν σκέψιν περὶ ἀξίας τινὸς πληρωθείσης, ἐμπεριέχουσιν ἐπίσης τὴν ἰδέαν τῆς ἀπολύσεως ἢ ἀπελευθερώσεως ἐκείνων ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἡ τιμὴ ἐκκληρώθη. Ἐπομένως, αἱ λέξεις αὗται χρησιμοποιοῦνται ἐνίοτε ἐν συσχετίσει πρὸς τὴν θυσίαν, ἢ προσφοραν τῆς τιμῆς τῆς ἀπολυτρώσεως, καὶ ἄλλοτε πάλιν χρησιμοποιοῦνται ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν λελυτρωμένων, τὴν ἀπαλλαγὴν ἢ σωτηρίαν αὐτῶν. Οἱ πολλοὶ δὲ ἐχθροὶ τοῦ δόγματος τοῦ ἀντιλύτρου, ὁ πρῶτος τῶν ὁποίων εἶναι ὁ Σατανᾶς, μετὰ μεγάλης ἐνίοτε πανουργίας πειρῶνται νὰ ἀποσπάσωσι τὴν προσοχὴν ἀπὸ τῆς ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἀρᾶς τοῦ θανάτου δοθείσης τιμῆς, προβάλλοντες τὰ χωρία ἐκεῖνα, ἐν τοῖς ὁποίοις αἱ λέξεις «(ἀπο)λυτῶ» καὶ «(ἀπο)λύτρωσις» ἐφαρμόζονται ἀπλῶς ἐν σχέσει πρὸς τὴν πλήρη ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀνθρώπου γένους ἀπὸ τοῦ θανάτου. Ἐφιστιῶντες δὲ τὴν προσο-

χὴν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἀπαλλαγὴν, καὶ «δολώνοντες τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ» προσπαθοῦσι νὰ ἐπισκοτίσωσι τὸ γεγονός ὅτι ἡ μέλλουσα ἀπελευθέρωσις, καὶ πᾶσαι αἱ εὐλογίαι, αἵτινες ἤδη ἢ ἐν τῶν μέλλοντι, μέλλουσι νὰ ἐπέλθωσι, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος, εἰσὶν ἐκ τοῦ Υἱοῦ, καὶ μέσῳ τῆς λυτρωτικῆς θυσίας ἑαυτοῦ, τὴν ὁποίαν προσέφερον ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἧτις ἐτελείωσεν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ — Ἰωάν. ιθ'. 30.

Ἡ ἰάσις πρὸς ἄρνησιν τοῦ γεγονότος ὅτι ἔλαβε χώραν ἀγορὰ ἢ ἐξαγόρασις τοῦ γένους ἡμῶν, ἐπιτελεσθεῖσα διὰ τιμῆς δοθείσης ὑπὲρ τῆς ἀπαλλαγῆς καὶ ἀπελευθερώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τῆς «ἀρᾶς» τοῦ θανάτου, ἐπικρατεῖ σήμερον καὶ προάγεται μεταξὺ τῶν ὀνόματι Χριστιανῶν, καὶ εἶναι λίαν ἀνατρεπτικὴ τῆς ἀληθοῦς «πίστεως, τῆς ἀπαξιοῦς ἀγίοις παραδοθείσης». Διὰ τοῦτο ἐφιστιῶμεν τῆς προσοχῆς τῶν πιστῶν εἰς τὰ ἐπόμενα ἑδαφία, τὰ περιτράνωσ διακυρῦτοντα τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν.

«Ἐσφάγης καὶ ἡγόρασας τῷ Θεῷ [ἡμᾶς] ἐν τῷ αἵματί σου». — Ἀποκλ. ε'. 9.

«Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾧδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἡγορασθέντες ἀπὸ τῆς γῆς». — Ἀποκλ. ιδ'. 3.

«Οὗτοι ἡγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρ ἡ τῷ Θεῷ καὶ τῷ Ἀρνίῳ». — Ἀποκλ. ιδ'. 4.

Ἐπίσης ἐπὶ τῶν ἐπομένων ἑδαφίων ἔνθα ἡ διακήρυξις τῆς ἀγορᾶς ἡμῶν διὰ τῆς μεγάλης θυσίας ἀπαντᾷ ἐν συνθέσει μετὰ τῆς προθέσεως ἕκ.

«Ὁ Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα». (Γαλάτ. γ'. 13.) Ὁ Απόστολος δεικνύει ἐνταῦθα ὅτι οἱ Χριστιανοί, οἵτινες ὑπῆρξαν Ἰουδαῖοι, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐχρημάτισαν ὑπὸ τὴν Ἰουδαϊκὴν Διαθήκην ἢ Διαθήκην τοῦ Νόμου, οὐχὶ μόνον εἶχον ἐξαγορασθῆ ἀπὸ τῆς καταδίκης αὐτοῦ, ὑπὸ τὴν ὁποίαν διετέλουν, ἀλλ' εἶχον ἀπαλλαχθῆ ὡσαύτως ἀπὸ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ. Ἡ λέξις ἀγοράζω σημαίνει τὴν ἀγοράν, τὴν δι' ἀντιτίμου ἀπόκτησιν πράγματός τινος ἐν τῇ περιπτώσει δὲ ταύτῃ

ἡ πρόθεσις ἐκ σημαίνει τὴν διὰ τῆς τοιαύτης ἀγορᾶς ἀπαλλαγὴν ἢ ἀπελευθέρωσιν αὐτῶν, ὥστε δὲν ἦσαν πλέον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Νόμου.

«Ὁ Θεὸς ἐξαπέστειλε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ Νόμον, [Διαθήκην] ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν». (Γαλάτ. δ'. 4, 5) Καὶ τὸ χωρίον αὐτὸ εἶναι παρόμοιον πρὸς τὸ πρὸ αὐτοῦ, καὶ σημαίνει τὴν ἐξαγορὰν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ Νόμου, καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν πιστῶν ἐξ αὐτοῦ, ὅπως γείνωσιν οὕτω υἱοὶ Θεοῦ.—Παράβαλλε — Ἰωάν. α'. 12.

«Βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι». (Ἐφεσ. ε'. 15, 16. Κολοσ. δ'. 5.) Καὶ ἐνταῦθα ἡ σημασία τῆς λέξεως εἶναι ἡ αὐτή. Τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ κατανοοῦσιν ὅτι εὐρίσκονται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κακοῦ, ἡ τάσις τοῦ ὁποίου εἶναι ν' ἀπορροφᾷ τὴν ἐνεργητικότητα, τῆς ἐπιρροῆν καὶ τὸν καιρὸν τῶν εἰς πράγματα ἐφάμαρτα ἢ μωρὰ, ἢ ἐπὶ τέλους ἀνωφελῆ, παραβάλλόμενα πρὸς τὰ βαρυσήμαντα συμφέροντα τὰ ὁποῖα κεῖνται ἐγγύτερον τῆς καρδίας τῶν, ὡς τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οφείλομεν, ὁθεν, νὰ ἐξαγοράσωμεν καὶ ἐξασφαλίσωμεν ἐκ τοῦ καιροῦ, καὶ ἐκ τῶν δυσμενῶν αὐτῶν ἐπηρειῶν, ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον μέρος χρόνου πρὸς ἀφιέρωσιν ἡμῶν εἰς τὰ ὑπέριερα ἡμῶν συμφέροντα—τὴν πνευματικὴν ἡμῶν συντήρησιν καὶ ἐνίσχυσιν, καὶ πρὸς βοήθειαν ἄλλων εἰς πνευματικὰ ζητήματα. Ἡ τοιαύτη ἐξαγορὰ θέλει στοιχίσει ἡμῖν ὀλίγην αὐταπάρησιν, θέλει γείνει δαπάνη τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἰδίων ἡμῶν φυσικῶν ὀρέξεων καὶ τάσεων, καὶ ἐν μέρει δαπάνη ἐπίσης τῆς περὶ ἡμῶν καλῆς ιδέας καὶ φιλίας τῶν ἄλλων, οἵτινες θὰ «παραξενεύωνται» διότι δὲν συντρέχομεν μετ' αὐτῶν εἰς τὴν αὐτὴν ἐκχείλισιν τῆς ἀσωτείας, ὡς πρότερον.— Α. Πέτρο. δ'. 4.

Ἐτέρα ἐπίσης λέξις, ταυτόσημος πρὸς τὰς ἀνωτέρω, εἶναι ἡ λέξις λυτρόω = ὦ, ἣτις σημαίνει λύω ἢ ἀφήνω ἐλεύθερον δια τιμῆς ἢ πληρωμῆς, ἐκ τῆς λέξεως λύτρον,

ἦτις πάλιν, μετὰ τῆς προθέσεως **ἀντί**, προιασσομένης ἢ ἐπιτασσομένης, σημαίνει **ἀντίτιμον**, **ἀντίστοιχον ἀξίαν**.

Ἡ λέξις **λυτρῶ** ἀπαντιᾶ τρις ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἐν τοῖς ἑξῆς χωρίοις : —

« Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν δι' αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων **λυτροῦσθαι** τὸν Ἰσραὴλ ». (Λουκ. κδ'. 21). Οἱ ἀπόστολοι εἶχον ἀπογοητευθῆ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τὴν ἀπαγοήτευσιν αὐτῶν ταύτην ἐξεδήλωσαν εἰπόντες ὅτι αὐτοὶ ἀνέμενον ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἤθελεν ἐλευθερώσει τὸν Ἰσραὴλ ἐκ τοῦ Ρωμαϊκοῦ ζυγοῦ, διὰ πληρωμῆς ἀντιτίμου τινός. Δὲν εἶχον εἰσέτι προικισθῆ διὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ δὲν ἠνόουν τὸ μῆκος καὶ πλάτος τὸ ὕψος καὶ βάθος τοῦ θείου σχεδίου, διὰ τοῦ ὁποίου οὐ μόνον ὁ Ἰσραὴλ, ἀλλ' ὁ κόσμος ὅλος **ἀπελυτρώθη**, ἐξηγοράσθη, οὐ μόνον ἐκ τοῦ Ρωμαϊκοῦ ζυγοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ ζυγοῦ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἐκ τοῦ μεγάλου δεσμοτηρίου τοῦ θανάτου, διὰ τοῦ ἀντιλύτρου τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, καὶ τὸ ὁποῖον ἐτελείωσε διὰ θανάτου.

« Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα **λυτρώσῃται** ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας » (Τίτος β'. 14). Τὸ ἀντιτιμον τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος ἡμῶν ἔδωκεν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ἀποβλέπει μόνον ὅπως ἐξασφαλίσῃ ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων ἐξέγερσιν αὐτῶν ἐκ τοῦ τάφου ἐν τῷ ὠρισμένῳ καιρῷ τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα, ὡς ἐπίσης εὐκαιρίαν ὅπως ἐπιστρέψωσι τότε εἰς ἁρμονίαν πρὸς τὸν Θεὸν, κατὰ τοὺς ὅρους τῆς νέας Διαθήκης, ἀλλὰ, διὰ τοὺς ἀκούοντας ἤδη τὰς ἀγαθὰς ἀγγελίας τοῦτο σημαίνει περισσότερόν τι τούτου, σημαίνει ἀγγελίαν παρούσης ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς ἀνομίας, διὰ νὰ μὴ ἡμεῖς πλέον δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ νὰ γείνωμεν δοῦλοι ἐκείνου ὅστις ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ὅστις ἠγόρασεν ἡμᾶς διὰ τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ αἵματος.

« Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ **ἐλυτρώθητε** ἐκ τῆς ματαίας ἡμῶν ἀναστροφῆς πατροπαράδοτου, ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἄμνοῦ ἁμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ ». (Α. Πέτρο. α'. 18, 19). Τὸ νόημα τοῦ παρόντος χωρίου εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς καὶ τὸ τοῦ προηγουμένου. Ἀναφέρεται δὲ οὐχὶ

τόσον εἰς τὴν τελικὴν ἡμῶν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τοῦ θανάτου, εἰς τὴν ἀνάστασιν, ὅσον εἰς τὴν παροῦσαν ἀπαλλαγὴν ἡμῶν ἀπὸ κακῆς ὁδοῦ, ματαίας ἀνοσιτροφῆς, ἀφρόνων διαλέξεων, καὶ τῆς ἀνομίας καὶ ἁμαρτίας ἐν γένει. Ἡ ἐλευθερία δὲ αὕτη ἐξηγοράσθη ὑπὲρ ἡμῶν διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἀκόμη μεγαλειτέρα ἐλευθερία τῆς ἀναστάσεως, ἣτις εἶναι εἰσέτι μέλλουσα. Ἄνευ τῆς πληρωμῆς τοῦ ἀντιλύτρου, ἄνευ τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς Δικαιοσύνης, ὁ Θεὸς δὲν ἠδύνατο νὰ δεχθῆ ἡμᾶς ὡς υἱούς, δὲν ἠδύνατο συνεπῶς νὰ πολιτευθῆ πρὸς ἡμᾶς ὡς πρὸς υἱούς, δὲν ἠδύνατο νὰ σφραγίσῃ ἡμᾶς ὡς υἱούς αὐτοῦ διὰ τοῦ πνεύματος τῆς υἰοθεσίας ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ αὐτοῦ, καὶ συνεπῶς αἱ διάφοροι αὗται ἐνέργειαι τῆς χάριτός του, αἵτινες εἶναι ἤδη προσिताὶ εἰς τοὺς πιστούς, καὶ αἱ ὁποῖαι εἶναι εἰς ἡμᾶς ἡ δύνამις τοῦ Θεοῦ πρὸς σωτηρίαν, κατασυντρίβουσαι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὴν δύναμιν τῆς ἁμαρτίας, καὶ ἐγκαθιδρύνουσαι ἀντὶ αὐτῆς τὸν νοῦν ἢ τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου, ὡς τὴν δεσπόζουσαν δύναμιν, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἔλθωσιν ἐφ' ἡμᾶς.

Ταυτόσημος πρὸς τὴν ἀνωτέρω λέξιν λυτρώ, καὶ ἐκ τῆς ἰδίας ρίζης καταγομένη, εἶναι ἡ λέξις λύτρωσις, ἣτις σημαίνει ἀπόλυσιν, ἀπελευθέρωσιν, μὴ διαλαμβάνουσα τὴν ἐννοιαν τῆς πληρωμῆς, τιμῆς ἢ ἀξίας ἀπαντᾷ δὲ δις ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ :—

« Καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα [ἢ Ἄννα] ἀνθωμολογεῖτο τῷ Θεῷ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ». (Λουκ. β'. 38.) Ἡ Ἄννα ἐλάλησε πρὸς τοὺς προσδεχομένους λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλήμ, — τοὺς περιμένοντας ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ ζυγοῦ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀναγκαίως ἐννοοῦντας ὅτι ἡ μεγαλειτέρα ταύτης λύτρωσις ἢ ἀπελευθέρωσις ἔμελλε νὰ ἐπέλθῃ διὰ τῆς πληρωμῆς ἀντιλύτρου.

« Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν γενομένων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνης οὐ χειροποιήτου, τοῦτι ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, οὐδὲ δι' αἵματος πράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ αἵματος εἰσηλθεν ἐφ' ἅπαξ εἰς τὸ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν [ἀπε-

λευθέρωσιν] εὐράμενος». (Ἐβρ. θ'. 11, 12.) Ὁ Απόστολος δὲν ἀναφέρει πῶς ὁ Κύριος ἡμῶν εὗρεν ἢ ἀπέκτησε τὴν αἰωνίαν λύτρωσιν ἢ ἀπελευθέρωσιν, καὶ συνεπῶς οὐδὲν ἀναφέρει ἐνταῦθα περὶ τῆς πληρωθείσης τιμῆς: ὅ,τι ἀπλῶς ἀναφέρει εἶναι περὶ τῆς παρουσίας καὶ μελλούσης ἀπελευθερώσεως τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐχὶ περὶ τῆς μεθόδου δι' ἧς ἢ ἀπελευθέρωσις αὕτη ἐξησφαλίσθη, πρὸ τῆς εἰς τὰ ἅγια εἰσόδου του — περὶ τῆς θυσίας ἑαυτοῦ ὡς τοῦ ἀντιλύτρου τοῦ ἀνθρώπου. (*)

«Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν [ἐπεξεργάσθη] λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ». (Λουκ. α'. 68). Τὸ προηγούμενον τούτου ἐδάφριον δεικνύει ὅτι ἡ ἔκφρασις αὕτη ἦν προφητεία: γεγονότα μὴ εἰσεῖν συντελεσθέντα ἀναφέρονται ἐνταῦθα ὡς νὰ εἶχον λάβει πέρας: τὸ πρῶτον πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἰσραὴλ διάβημα εἶχεν ἤδη ληφθῆ, καὶ περὶ αὐτοῦ γίνεται λόγος μετὰ χαρᾶς, ὡς ἐὰν ἡ ὄλη ὑπόθεσις εἶχεν ἤδη συντελεσθῆ. Καὶ ἐνταῦθα πάλιν ἡ λέξις δὲν διαλαμβάνει τὸ νόημα περὶ τοῦ πῶς ἢ ἀπελευθέρωσις αὕτη θέλει ἐπιτευχθῆ: Ἀλλαχοῦ ὁμοῦ τῶν Γραφῶν γνωρίζεται ἡμῖν ὅτι αὕτη ἐπιτεύχθη διὰ τῆς πληρωμῆς ἀντιτίμου, ἀντιλύτρου, καὶ μέλλει νὰ ἐπέλθῃ διὰ τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

* Σημ. Μεταφρ. Ἡ ἔννοια τοῦ Συγγραφέως ἐν τῇ ἀνωτέρῳ περικοπῇ εἶναι ὅτι ὁ Ἀπόστολος δὲν ἀποβλέπει νὰ τονίσῃ εἰς τὰ παρατιθέμενα χωμῖα τὸ πῶς, διὰ ποίου μέσου, καὶ δυνάμει ποίας ἀξίας καὶ μεθόδου ἀπέκτησε τὴν παροῦσαν καὶ αἰωνίαν λύτρωσιν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ ἀλλ' ὅτι ἡ ἔμφρασις τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου κεῖται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολυτρώσεως ἢ ἐλευθερώσεως τοῦ ἀνθρώπου γένους ἐκ τῆς ἀρᾶς καὶ τοῦ θανάτου, ἐξησφάλισεν μὲν εἰς ἑαυτὸν διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ αἵματος, διὰ τοῦ θανάτου του, ἐγενετο ὁμοῦ Κύριος τῆς ἀπολυτρώσεως κυρίως ὁπότε εἰσῆλθε καὶ ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, μετὰ τὴν ἀνάληψίν του (Ἐβρ. θ'. 24). Τοῦτο δὲ προειτυποῦτο καὶ διὰ τῆς τελειῆς τῆς Μεγαλῆς ἡμέρας τοῦ Ἐξιλοσμοῦ, καθ' ἣν ὁ λαὸς δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς ἀπηλλαγμένος τῆς ἐνοχῆς καὶ χαίρων τὴν εὐνοιον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῇ προσφορᾷ τῆς θυσίας, ἀλλὰ ἀφοῦ ὁ (τυπικὸς) Ἀρχιερεὺς εἰσῆρχετο μετὰ τοῦ αἵματος τῆς θυσίας εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, τὰ ἀντίτυπα τῶν οὐρανῶν, καὶ ἐξῆρχετο. — Λευϊτ. θ'. 15—24 σί. 1—34.

Ἄλλη λέξις, τῆς αὐτῆς περίπου σημασίας, εἶναι ἡ λέξις ἀπολύτρωσις. Καὶ αὕτη δὲν ἐνέχει ἔννοιάν τινα περὶ τιμῆς ἀγορᾶς, ἀλλὰ σημαίνει ἀπλῶς ἀπελευθέρωσιν, ἀπόλυσιν τινὸς ὡς ἐλευθέρου πλέον. Ἡ λέξις αὕτη ἀπαντιᾷ δεκάκις: —

(1) Ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ἡμῶν» (Λουκ. κα'. 28). Οὐδὲν ἀναφέρεται ἐνταῦθα περὶ τοῦ ἀνιλύτρου ἢ τῶν πρὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἐκκλησίας ὄρων ἢ συνθηκῶν, ἀλλ' ἀπλῶς περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς ἀπελευθερώσεως.

(2) «Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». (Ρωμ. γ'. 24). Ὁ Ἀπόστολος δὲν ἀναφέρει διὰ τῶν λόγων τούτων περὶ τοῦ ἀνιλύτρου, ἀλλ' ἀπλῶς περὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, οἵτινες **λογίζονται** ἤδη ὡς ἔχοντες ταύτην, καὶ μέλλουσι νὰ ἔχωσι ταύτην ἐμπράκτως, ἐν τῇ ἀναστιάσει. Ὁ Ἀπόστολος πραγματεύεται τὸ ζήτημα ἀπὸ τῆς θείας ἀπόψεως: Οἱ πιστοὶ δικαιοῦνται δωρεάν, ἄνευ ὄρων, καὶ ἀνεξαρτήτως οἰωνοῦν ἔργων ἀξιμισθίας ἐκ μέρους αὐτῶν. Τοῦτο δὲ τελεῖται διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Εἰς τὸ ἐπόμενον ἐδάφιον ὁ Ἀπόστολος προβαίνει νὰ δείξῃ τίνι τρόπῳ ἡ ἀπελευθέρωσις αὕτη ἐπραγματοποιήθη, λέγων, «Ὅν προέθετο ὁ Θεὸς ἰλαστήριον [μέσον ἐλέους] διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι [τῇ θυσίᾳ αὐτοῦ, τῷ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ὄλου τοῦ κόσμου δοθέντι ἀντιτίμῳ]».

(3) «Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος ἔχοντες ἡμεῖς [ἡ ἐκλεκτὴ Ἐκκλησία] καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν νίκομεν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν [τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ δοξασθῇ μετὰ τῆς κεφαλῆς ἐν τῷ ὠρισμένῳ καιρῷ]». (Ρωμ. η'. 23.) Καὶ ἐν τῷ παρόντι ἐδαφίῳ, ἐπίσης, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ἀναφέρεται περὶ τῆς ἐπὶ Γολγοθᾶ συντελεσθείσης ἀπολυτρώσεως, τῆς τιμῆς τῆς ἐξαγορᾶς: τὰ ἐν αὐτῷ ἀναφέρονται σαφῶς καὶ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἧς ἀπελευθέρωσις μέλλει νὰ εἶναι μέρος τοῦ ἀποτελέσματος τῆς

ἐπὶ Γολγοθᾶ συντελεσθείσης ἀπολυτρόσεως — δηλ. τοῦ ἀντιλύτρου.

(4) «Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῖν ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις (Α. Κορινθ. α'. 30). Καὶ ἐν τῷ ἑδαφίῳ τούτῳ οὐδὲν ὑπάρχει τὸ ἔχον ἀναφορὰν τινα πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ πληρωθεῖσαν ἀπολυτρωτικὴν τιμὴν. Ὁ Απόστολος ὁμιλεῖ ἐν αὐτῷ οὐχὶ περὶ τοῦ τί ὁ Κύριος ἡμῶν ἔκαμεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἀλλὰ περὶ τοῦ τί μέλλει εἰσεῖν νὰ κάμῃ δι' ἡμᾶς. Αὐτὸς εἶναι σοφία ἡμῶν, καθ' ὅσον ἡμεῖς δεῖον νὰ θέτωμεν κατὰ μέρος τὴν ἰδίαν ἡμῶν θέλησιν, καὶ δεχθῶμεν τὸ θέλημα αὐτοῦ νὰ ἔχωμεν οὕτω τὸ πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ, καὶ περιπατῶμεν ἐν σοφία, ἐν φρονήσει». Αὐτὸς εἶναι ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν, καθ' ὅσον, ὡς ἀντιπρόσωπος ἡμῶν, ἔδωκεν ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, καὶ ἤδη ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἐκπροσωπεῖ πάντα τοὺς δι' αὐτοῦ προσερχομένους εἰς τὸν Θεόν. Εἶναι δὲ ἁγιασμὸς ἡμῶν, καθ' ὅσον, διὰ τῆς ἀξιομισθίας αὐτοῦ, γινόμεθα δεκτοὶ παρὰ τοῦ Πατρὸς ὡς (κατ' ἐκτίμησιν τέλειαι) ζῶσαι θυσίαι, ἐνῶ πράγματι εἶναι ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ ἐν ἡμῖν ἐκείνη ἡ ὁποία καθιστᾷ ἡμᾶς εἰς θέσιν νὰ παραστήσωμεν ἑαυτοὺς ζώσας θυσίας, νὰ βαδίσωμεν εἰς τὰ ἔχνη αὐτοῦ, καὶ ἐκπληρώσωμεν τὴν διαθήκην ἡμῶν. Εἶναι, τέλος, ἀπολύτρωσις, ἀπελευθέρωσις ἡμῶν, καθ' ὅσον, τὸ γεγονὸς δι' αὐτὸς, ζῆ, ὅστις, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἠγόρασεν ἡμᾶς διὰ τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ αἵματος, εἶναι ἡ ἐγγύησις δι' αὐτὸς καὶ ἡμεῖς ἐπίσης θέλομεν ζῆ δι' αὐτὸς, ἐν τῷ ὠρισμένῳ αὐτοῦ καιρῷ, θέλει ἐλευθερώσει ἐκ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ἠγόρασε διὰ τοῦ πολυτίμου αὐτοῦ αἵματος. Ὅ,τι λοιπὸν ἀναφέρεται ἐνταῦθα εἶναι ἡ ἀπελευθέρωσις καὶ οὐχὶ ἡ ἐξαγορά. Ἀλλὰ διότι ἀκριβῶς ἐξηγόρασε διὰ τοῦτο κέκτηται τὸ δικαίωμα ὅπως εἶναι εἰς τοὺς ἐξηγορασθέντας σοφία, δικαιοσύνη, ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις.

(5) «Τῆς χάριτος αὐτοῦ ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ Ἰγναπημένῳ, ἐν τῷ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς

χάριτος αὐτοῦ». (Ἐφεσ. α'. 7). Ὁ Ἀπόστολος ἐνταῦθα δὲν ἀναφέρει περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ ἀγορασθείσης ἀπολυτρώσεως Τούναντιον, ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὁμιλεῖ περὶ τῆς ἀποδοχῆς ἡμῶν παρὰ τοῦ Πατρός, καὶ διακηρύττει ὅτι ἢ παρὰ τοῦ Ἰεχωβᾶ ἀποδοχῆ ἡμῶν αὕτη βασίζεται ἐπὶ γεγονότος τινός, τὸ ὁποῖον ἔπραξεν ὑπὲρ ἡμῶν ἐν τῷ Ἡγαπημένῳ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ, διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ὁποῖου (τῆς θυσίας τοῦ ἀντιλύτρου) ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν. Ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου καὶ ἐν τούτῳ μαρτυρεῖ ὅτι, ὅτι ὁ Ἀπόστολος ἐννοεῖ εἶναι ὅτι ἡ ἀπολύτρωσις, ἡ ἀπελευθέρωσις ἡμῶν εἶναι ἐκ τῆς καταδίκης τῆς ἁμαρτίας, τοῦ θανάτου διότι ἐξηγεῖ ὅτι ἡ τοιαύτη ἡμῶν ἀπελευθέρωσις συνίσταται ἐκ τῆς «ἀφέσεως τῶν παραπτωμάτων». Ἡ ἐννοια ὅθεν τοῦ ἀνωτέρω χωρίου εἶναι ἡ ἐξῆς : — Ὁ Οὐράνιος Πατήρ, ὅστις εἶχε προορίσει ἤδη ἐν τῇ διανοίᾳ Αὐτοῦ τὴν υἰοθεσίαν «μικροῦ τινος ποιμνίου», ὅπως γείνωσιν υἱοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς θείας φύσεως, καὶ συγκληρονόμοι μετὰ τοῦ πρωτοτόκου καὶ ἀγαπητοῦ Αὐτοῦ Υἱοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἔλαβε τὰ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς πρὸς ἡμᾶς βουλῆς του ταύτης ἀναγκαιοῦντα διαβήματα τῆς χάριτος. Ἐχαρίτωσε δὲ καὶ κατέστησεν ἡμᾶς δεκτοὺς ἐν τῷ Ἡγαπημένῳ διότι ἐν τῷ Ἡγαπημένῳ ἔχομεν, διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ, τὴν ἀπολύτρωσιν ἀπὸ τῆς θείας ἀρᾶς καὶ ὀργῆς — τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκ τῶν ὁποίων κηρυσσόμεθα ἀπηλλαγμένοι ἢ δεδικαιωμένοι.

(6) «Ὁ ἀραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως». (Ἐφεσ. α'. 14) Ἡ «περιποίησης» ἢ ὁ ἀποκτηθεὶς λαός, τὸν ὁποῖον ὁ Χριστὸς ἐξηγόρασε διὰ τῆς ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίας αὐτοῦ, ὡς ἀντικαταστάτης τοῦ ἀνθρώπου, ἐμπεριλαμβάνει τόσον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν γένει, ἢ ὄσους θέλουσιν ἀποδεχθῆ τὴν χάριν ταύτην ἐπὶ τῶν ὄρων τοῦ Εὐαγγελίου, ὡς ἐπίσης τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Νόμφην. Ὁ καιρὸς δὲ τῆς ἀπολυτρώσεως ἢ ἀπελευθερώσεως ταύτης εἶναι ἡ Χιλιετής Βασιλεία ἢ δὲ Ἐκκλησία μέλλει νὰ ἐλευθερωθῆ πρώτη — «εἰς τὸ χάραγμα τῆς αὐγῆς». Ἡ γῆ ἐν τούτοις ἀπετέλει μέρος τῆς πρώτης τοῦ ἀνθρώπου κτήσεως, καὶ ἐξηγοράσθη καὶ αὕτη διὰ τῆς αὐτῆς θυσίας ἅπαξ διὰ παντός —

ἐπομένως καὶ αὕτη ἐπίσης μέλλει νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἀρχῇ μερίδος αὐτῆς, καὶ θέλει γείνει ὡς ὁ κῆπος τοῦ Κυρίου ὁ Παράδεισος. Ἡ ἐξαγορὰ ἐγένετο, ἀλλ' ἡ ἀπολύτρωσις, ἡ ἀπελευθέρωσις ἀναμένει τὸν « ὠρισμένον καιρὸν » τοῦ Θεοῦ.

(7) « Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ». (Κολοσ. α'. 14). Καὶ ἡ ἔννοια τοῦ παρόντος ἐδαφίου εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν προηγουμένην. Ἡμεῖς οἱ πιστοὶ ἔχομεν ἤδη ἀπολύτρωσιν, ἀπελευθέρωσιν, τοῦτέστιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, καὶ συνεπῶς εἴμεθα ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὸν Πατέρα. Ἡ λέξις « ἀπολύτρωσις » ἐνταῦθα οὐδόλως ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίαν, ἀλλ' ἀπλῶς εἰς τὸ ἐφ' ἡμῶν ἀποτελεσμα ταύτης, τὴν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἀπελευθέρωσίν μας. Ἐντούτοις ὁ Ἀπόστολος δὲν παραβλέπει οὐδὲ ὑποτιμα τὴν θυσίαν, ἀλλ' ἀποφαίνεται ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς δουλείας καὶ κυριαρχίας τῆς ἁμαρτίας ἀπελευθέρωσις ἡμῶν εἶναι διὰ τῆς ἀποτελεσμάτικότητος τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν — τοῦ θανάτου αὐτοῦ, τῆς ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θυσίας αὐτοῦ, τοῦ πληρωθέντος ἀντιλύτρου.

(8) « Μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγισθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως ». (Ἐφεσ. δ'. 30). Καὶ τὸ ἐνταῦθα περὶ ἀπολυτρώσεως λεγόμενον δὲν ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐπὶ Γολγοθᾶ τελεσθεῖσαν ἀπολυτρωτικὴν θυσίαν. Ἐντούτοις, ἐπ' οὐδένα ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὅπως σφραγίσῃ αὐτοὺς ὡς υἱοὺς Θεοῦ, μέχρι οὗ ἡ θυσία ἐκείνη ἐτελέσθη καὶ ἡ ἀξιομισθία αὐτῆς προσήχθη εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ ἐγένετο δεκτὴ παρὰ τοῦ Πατρός. Ἄλλ' ἤδη, ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουσι σφραγισθῆ, ὀφείλουσι νὰ διατηρήσωσι τὴν σφραγίδα ταύτην τῆς υἰοθεσίας, καὶ νὰ μὴ ἀπολέσωσιν αὐτήν. Ἡ σφράγις τοῦ Πνεύματος εἶναι ὁ πρῶτος καρπὸς τοῦ Πνεύματος, καὶ εἶναι πᾶν ὅτι παρέχεται ἡμῖν κατὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν: διὰ τὸ πλήρες ὅμως μέτρον τῆς εὐλογίας τῆς θείας φύσεως δεόν νὰ ἀναμείνωμεν μέχρι τοῦ παρὰ τοῦ Πατρός διορισθέντος καιροῦ, « τῆς ἡμέρας τῆς ἀπολυτρώσεως », τῆς Χιλιετοῦς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡμέραν, ὡς αἱ Γραφαὶ διακηρύττουσι περὶ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Νύμφης τοῦ Χρι-

στοῦ, «Ὁ Θεὸς θέλει βοηθήσει αὐτὴν ἀπὸ τοῦ χαράγμα-
τος τῆς αὐγῆς». (Ψαλμ. μστ'. 5). «Οσοις δῆποτε ἀπόλλυσι
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ τὴν σφραγίδα αὐτοῦ, δὲν θέλει ἔχει
μερίδα οὐδὲ κληρον εἰς τὴν πρώτην ἀνάστασιν, εἰς τὴν
πρωίαν «τῆς ἡμέρας τῆς [πλήρους] ἀπολυτρώσεως» ἀπὸ τῆς
ἐξουσίας τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

(9) «Διὰ τοῦτο Διαθήκης Καινῆς Μεσίτης ἐστίν, ὅπως,
θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ δια-
θήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς
αἰωνίου κληρονομίας». (Ἑβρ. θ'. 15). Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν
ἡ ἔννοια τῆς λέξεως ἀπολύτρωσις εἶναι ἀπελευθέρωσις.
Διὰ τὸν Ἰσραὴλ ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐσήμαινε πλέον
τι παρ' ὅ,τι ἐσήμαινε διὰ τοὺς ἐθνικούς. Ἐσήμαινεν οὐχὶ
μόνον ἀπολύτρωσιν ἀπὸ τῆς Ἀδαμιαίας παραβάσεως, καὶ τῆς
ποινῆς αὐτῆς, τοῦ θανάτου, ἀλλὰ διὰ τὸν Ἰουδαῖον ἐσήμαι-
νεν ἐπιπροσθέτως, ἀπολύτρωσιν, ἀπελευθέρωσιν, ἀπὸ
τῆς «ἀρᾶς» ἢ ποινῆς τῆς Διαθήκης τοῦ Νόμου, ἡ ὁποία ἐ-
πεκάθητο ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἔθνους, διὰ τὴν παράλειψιν καὶ ἀ-
ποιτυχίαν αὐτοῦ ὅπως συμμορφωθῆ πρὸς τοὺς ὄρους αὐτῆς.
Οἱ Ἰσραηλῖται ἦσαν ὑπὸ τὴν «ἀρὰν», ἧς ἐπῆλθεν ἐπὶ τοῦ
Ἀδάμ, ὁμοίως ὡς καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους
ἀλλὰ ἐπὶ πλέον διετέλουν ὑπὸ τὴν «ἀρὰν» τῆς Διαθήκης τοῦ
Νόμου αὐτῶν, τὴν γενομένην μέσῳ τοῦ Μωϋσέως, τοῦ Με-
σίτου αὐτῶν, εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ.

(10) «Ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν
ἀπολύτρωσιν» (Ἑβρ. ια'. 35). Καὶ ἐνταῦθα ἐπίσης ἡ
σημασία τῆς λέξεως ἀπολύτρωσις εἶναι, ὡς καὶ ἐν τοῖς
προηγουμένοις, ἀπελευθέρωσις.

Ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ αἱ λέξεις «λυτρῶν,» «λελυτρωμένοι,»
«λυτρωτῆς» καὶ «ἀπολύτρωσις,» εἶναι μετάφρασις, ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον, τῆς Ἑβραϊκῆς λέξεως Γκάαλ, ἧς σημαίνει ἐλευ-
θερώνω δι' ἱκανοποιήσεως, ἢ πληρωμῆς.

«Ἡξεύρω ὅτι ζῆ ὁ Λυτρωτῆς μου». — Ἰωβ. ιθ'. 25.

«Καὶ ἐνεθυμοῦντο... ὅτι ὁ Θεὸς ὁ Ὑψιστος (εἶναι) ὁ
Λυτρωτῆς αὐτῶν». — Ψαλμ. οη'. 35.

«Τὸν λυτρώνοντα ἐκ τῆς φθορᾶς τὴν ζωὴν σου». —